

Sygn. akt I CSK 735/18

POSTANOWIENIE

Dnia 7 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z wniosku T. L.
przy uczestnictwie H. S. i W. J.
o dział spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 czerwca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika H. S.
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 19 kwietnia 2018 r., sygn. akt XXVII Ca [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
kasacyjnego do orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

T. N. L. wniosła o ustalenie, że w skład majątku po X. S., synu I. i H., zmarłym w dniu 13 maja 1990 r., ostatnio zamieszkałym w W., wchodzi udział wynoszący $\frac{1}{2}$ części we współwłasności zabudowanej nieruchomości położonej w Z. przy al. P. [...], oznaczonej jako działka nr [...] (dalej – „Nieruchomość”). Zażądała działu spadku w ten sposób, że udział przyznany zostanie na jej rzecz z zasądzeniem ratałnych spłat na rzecz uczestników postępowania w wysokości uwzględniającej ich udział spadkowy (wartość w prawie własności nieruchomości) oraz pomniejszonych o bezumowne korzystanie przez H. S..

Uczestnik H. S. zgłosił zarzut nabycia Nieruchomości przez zasiedzenie w dniu 30 listopada 2008 r., a na wypadek jego nieuwzględnienia wniósł o dokonanie działu spadku i zniesienie współwłasności w ten sposób, że zostanie ona przyznana na wyłączną własność uczestnikowi H. S. z obowiązkiem spłaty pozostałych uczestników.

Postanowieniem wstępnym z dnia 25 stycznia 2017 r. Sąd Rejonowy w W. oddalił w niasek o stwierdzenie zasiedzenia Nieruchomości, a postanowieniem z dnia 19 kwietnia 2018 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację uczestnika H. S..

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, H. S. wskazał przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W jego ocenie, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż niezastosowanie przez Sąd drugiej instancji art. 339-340 k.c., będących podstawowymi regulacjami dotyczącymi instytucji zasiedzenia w sytuacji, w której stan faktyczny ustalony przez ten Sąd na to pozwalał, wypaczyło treść rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, które - gdyby nie to naruszenie - byłoby zupełnie inne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2015 r., III CSK 198/15, nie publ., z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, nie publ., z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, nie publ., z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, nie publ., z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ., z dnia 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, nie publ., z dnia 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, nie publ., z dnia 5 października 2018 r., V CSK 168/18, nie publ.).

Lakoniczne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ograniczające się w istocie jedynie do powołania się na naruszenie art. 339-340 k.c. przez ich niezastosowanie, „choć ustalony stan faktyczny na to pozwalał”, jest dalece niewystarczające dla stwierdzenia, że zaskarżone postanowienie jest oczywiście wadliwe.

Przede wszystkim w myśl jednolitego stanowiska Sądu Najwyższego, wymaganie określone w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. nie jest tożsame z określonym w art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c., co oznacza, że skarżący powinien odrębnie przytoczyć podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie i odrębnie uzasadnić wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nawet jeżeli argumentacja prawna może się w pewnym zakresie pokrywać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156, z dnia 5 czerwca 2001 r. IV CZ 45/01, OSNC 2001, nr 10, poz. 157, z dnia 10 stycznia 2003 r. VCZ 189/02, nie publ., z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, nie publ., z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl., z dnia 11 kwietnia 2018 r., V CSK 547/17, nie publ., z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 567/17, nie publ.). W tej sytuacji uzasadnienie oczywistej zasadności skargi nie może poprzestawać na odesłaniu do naruszeń prawa materialnego wskazanych w podstawach kasacyjnych.

Niezależnie od tego należy zwrócić uwagę, że także uzasadnienie podstaw kasacyjnych w postaci zarzutów naruszenia art. 339 i art. 340 k.c. w żadnej mierze nie świadczy o oczywistej zasadności skargi. Naruszenie art. 339 k.c. miało polegać na „zdwakowym odniesieniu się do kwestii samoistności posiadania” oraz ograniczeniu się do konstatacji, iż „Sąd I instancji nie stwierdził, że uczestnik w żadnym momencie nie był posiadaczem samoistnym przedmiotowej nieruchomości”, choć posiadanie poprzednika prawnego uczestnika (jego ojca) „rozpoczęło się w 1978 r., a w materiale dowodowym nie ma żadnych dowodów na to, że Wnioskodawczyni do 1993 r. w ogóle w jakikolwiek sposób próbowała realizować swoje uprawnienia właścicielskie”. Jednakże argumentacja skarżącego całkowicie pomija podstawowy argument Sądów - istotny w sytuacji, w której uczestnik w istocie domagał się uwzględnienia zarzutu zasiedzenia udziału we współwłasności – że ze względu na swój zachowawczy charakter remonty dokonywane przez ojca uczestnika nie stanowiły wyrazu objęcia całej Nieruchomości w posiadanie z pominięciem pozostałych właścicieli (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2010 r., III CSK 300/09, nie publ., z dnia 30 stycznia 2015 r., III CSK 179/14, nie publ. i z dnia 10 lutego 2016 r., I CSK 55/15, nie publ.), a w ten sposób może być kwalifikowane dopiero wynajęcie parteru i piętra budynku w 1992 r. i zachowanie całego czynszu dla

siebie. Pomija również, że samo niewykonywanie współposiadania przez wnioskodawczynię nie świadczy o samoistności posiadania współwłaściciela wykonującego władztwo, bowiem jest to uprawnienie współwłaścicieli, a nie obowiązek (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2013 r., V CSK 488/12, z dnia 26 czerwca 2013 r., II CSK 581/12, nie publ., z dnia 30 stycznia 2015 r., III CSK 179/14, z dnia 12 lutego 2015 r., IV CSK 251/14, z dnia 10 lutego 2016 r., I CSK 55/15 i z dnia 25 listopada 2015 r., IV CSK 87/15 i z dnia 15 maja 2018 r., II CSK 6/18). Pominięcia te wykluczają tezę o wykazaniu oczywistości naruszenia art. 339 k.c. i jego wpływu na treść rozstrzygnięcia.

Prowadzą też do wniosku, zważywszy złą wiarę uczestnika, że jego posiadanie nie mogło doprowadzić do zasiedzenia udziału, choćby było liczone (doliczane) już od 1992 r., nawet bez uwzględnienia stwierdzonej przez Sądy przerwy wynikającej z oddania przez wnioskodawczynię całej Nieruchomości w użyczenie po śmierci ojca uczestnika. W tej sytuacji także zarzucane przez skarżącego naruszenie art. 340 k.c. nie mogłoby zatem uzasadniać tezy o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz – co kosztów - art. 520 § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

a

aj